

O IZMJENAMA I DOPUNAMA PRAVILNIKA O VATROGASNIM APARATIMA

Ministarstvo unutarnjih poslova je 19.6.2013. godine donijelo Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o vatrogasnim aparatima (N.N., br. 74/13.). Pravilnik je poboljšan novim tehničkim zahtjevima za vatrogasne aparate, te objašnjenjima definicija prijenosnih vatrogasnih aparata i razvrstavanjima požara:

- *prijenosni vatrogasni aparat* konstruiran je za ručno prenošenje i ručno korištenje te u pogonskom stanju (sa sredstvom za gašenje) ima masu od najviše 20 kg;
- *prijevozni vatrogasni aparat* konstruiran je za ručni transport i ručno korištenje te u pogonskom stanju (sa sredstvom za gašenje) ima masu veću od 20 kg;
- *kapacitet gašenja vatrogasnog aparata* je mogućnost vatrogasnog aparata da pogasi određeno tipsko žarište utvrđeno normom HRN EN 3-7 i označen je na naljepnici proizvođača na vatrogasnom aparatu, sukladno navedenoj normi (prema HRN EN 3-7 vatrogasni aparati klasificiraju se prema kapacitetu gašenja, a ne prema količini sredstva za gašenje);
- *jedinica gašenja* (u daljnjem tekstu: JG) je pomoćna veličina koja omogućava usporedbu kapaciteta gašenja različitih vrsta vatrogasnih aparata i služi za određivanje potrebnog broja vatrogasnih aparata. Svakom vatrogasnom aparatu dodjeljuje se određeni broj JG prema njegovom kapacitetu gašenja;

- *manja požarna opasnost* – prisutne su tvari manje zapaljivosti, prostorni i radni uvjeti predstavljaju manju mogućnost nastanka požara. Početni požar bi se širio vrlo polako;
- *srednja požarna opasnost* – prisutne su zapaljive tvari, prostorni i radni uvjeti predstavljaju značajnu mogućnost nastanka požara. Početni požar bi se širio srednjom brzinom;
- *velika požarna opasnost* – prisutne su tvari velike zapaljivosti, prostorni i radni uvjeti predstavljaju veliku mogućnost nastanka požara. Početni požar bi se širio brzo. U prostore s velikom požarnom opasnosti razvrstavaju se i svi prostori koje nije moguće razvrstati u manju ili srednju požarnu opasnost.

Osim toga, definirano je da vatrogasni aparati moraju zadovoljavati uvjete regulirane propisima za opremu pod tlakom, prijenosni vatrogasni aparati moraju ispunjavati zahtjeve hrvatskih normi niza HRN EN 3, dok prijevozni vatrogasni aparati moraju ispunjavati zahtjeve hrvatskih normi niza HRN EN 1866. Naljepnica proizvođača na vatrogasnom aparatu također mora biti sukladna normi HRN EN 3-7, na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu

Postupke ocjenjivanja sukladnosti s normama mora provesti tijelo za ocjenjivanje sukladnosti koje je akreditirano od Hrvatske akreditacijske

agencije ili akreditacijskog tijela druge države koje je potpisalo Multilateralni sporazum o priznavanju akreditacije (MLA) s Europskom organizacijom za akreditaciju (EA) ili Sporazum o uzajamnom priznavanju akreditacije (MRA) s Međunarodnom organizacijom za akreditaciju laboratorija (ILAC). Nadzor nad ispunjenjem tehničkih zahtjeva, postupcima ocjene sukladnosti, ispravama o sukladnosti i označavanju vatrogasnih aparata - pri stavljanju na raspolaganje na tržištu - provode gospodarski inspektori u skladu sa svojim ovlastima.

Vrsta vatrogasnih aparata određuje se u skladu s razredom požara prema tvari koja gori, a prema normi HRN EN 2. Zbroj jedinica gašenja svih vatrogasnih aparata u požarnom sektoru mora biti jednak ili veći od potrebnog broja JG u tom požarnom sektoru. Broj JG, koje može pogasiti vatrogasni aparat, određuje se prema kapacitetu gašenja vatrogasnog aparata i dan je u Tablici 1. Potreban broj JG s obzirom na požarnu opasnost i površinu požarnog sektora određuje se prema Tablici 2.

Tablica 1. Broj jedinica gašenja prema kapacitetu gašenja vatrogasnih aparata

| JG | Kapacitet gašenja vatrogasnih aparata prema HRN EN 3-7 | | |
|----|--|--------------------------------------|--|
| | Tipski požar razreda A (krute tvari) | Tipski požar razreda B (tekućine) | Tipski požar razreda F (ulja i masti biljnog i životinjskog podrijetla) |
| 1 | 5A | 21B | 5F |
| 2 | 8A | 34B | |
| 3 | | 55B | 25F |
| 4 | 13A | 70B | |
| 5 | | 89B | 40F |
| 6 | 21A | 113B | |
| 9 | 27A | 144B | 75F |
| 10 | 34A | | |
| 12 | 43A | 183B | |
| 15 | 55A | 233B | |

Napomena: Ako vatrogasni aparat za razrede požara A i B ima različite kapacitete gašenja, odnosno pripadajuće JG, uzima se niža vrijednost JG. Primjer: Za vatrogasni aparat koji može pogasiti tipsko žarište 27A (9 JG) i 233B (15 JG) računa se sa 9 JG.

Tablica 2. Broj potrebnih jedinica gašenja prema površini požarnog sektora i požarnoj opasnosti

| Površina požarnog sektora do (m ²) | Požarna opasnost | | |
|---|------------------|---------|--------|
| | manja | srednja | velika |
| 50 | 6 | 12 | 18 |
| 100 | 9 | 18 | 27 |
| 200 | 12 | 24 | 36 |
| 300 | 15 | 30 | 45 |
| 400 | 18 | 36 | 54 |
| 500 | 21 | 42 | 63 |
| 600 | 24 | 48 | 72 |
| 700 | 27 | 54 | 81 |
| 800 | 30 | 60 | 90 |
| 900 | 33 | 66 | 99 |
| 1000 | 36 | 72 | 108 |
| na svakih daljnjih 250 | 6 | 12 | 18 |

U slučaju kada jedan požarni sektor obuhvaća više etaža, na svakoj etaži se mora nalaziti najmanje jedan vatrogasni aparat kapaciteta gašenja najmanje 6 JG. U požarnim sektorima specifičnog požarnog opterećenja većeg od 2 GJ/m², na svakih 500 m² površine, pored aparata, dodaje se po jedan prijevozni vatrogasni aparat. Primjeri razvrstavanja prostora prema požarnoj opasnosti dani su u Tablici 3.

Vatrogasni aparati stavljeni na tržište prije stupanja na snagu Pravilnika moraju se uskladiti s odredbama izmjena i dopuna Pravilnika u roku od 12 mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Primjeri izračuna potrebnog broja vatrogasnih aparata

Primjer 1. Automehaničarska radionica površine 100 m²

Iz Tablice 3. vidljivo je da se radi o prostoru s velikom požarnom opasnosti te se iz Tablice 2. za veliku požarnu opasnost i površinu od 100 m² očitava potreban broj JG – 27 JG. Zbroj JG svih vatrogasnih aparata mora biti najmanje 27, a mogući požari su razreda A i B.

Tablica 3. Primjeri razvrstavanja prostora prema požarnoj opasnosti

| Prostori | Požarna opasnost | | |
|---|---|---|--|
| | manja | srednja | velika |
| Industrijski | ciglane i betonare, proizvodnja stakla i keramike, proizvodnja papira u mokrom području, proizvodnja konzervi, proizvodnja elektronike, proizvodnja napitaka, strojogradnja i sl. | proizvodnja kruha, prerada i obrada kože, tekstila i umjetnih materijala, proizvodnja gume, tlačno lijevanje plastike, proizvodnja kartona, sastavljanje vozila i kućanskih aparata i sl. | proizvodnja namještaja i drvenih veznih ploča (iverica, šperploča, furnira i sl.), tkaonice, predionice, proizvodnja papira u suhom području, prerada papira, mlinovi, proizvodnja stočne hrane, proizvodnja krovne ljepenke i pjenastih materijala (spužvi), proizvodnja i prerada zapaljivih lakova, boja i ljepila, lakirnice i uređaji za nanošenje praša, rafinerije, tiskare, petrokemijska industrija, uljne kalionice, farmaceutska industrija i sl. |
| Prodajni, trgovački i skladišni | negorivi materijali i proizvodi s manjim udjelom negorive ambalaže (npr. keramika, napici, cvijeće i sl.) | gorivi materijali i proizvodi (npr. skladišta drva na otvorenom, namještaj, gume, ambalaža, knjige, bijela tehnika, elektronika, tekstil, prehrambeni proizvodi, kemijska sredstva za čišćenje, fotooprema, pekare i sl.) | lako zapaljivi materijali (npr. boje i lakovi, otapala, stari papir, drvo, pamuk, pjenasti materijali (spužve), skladišta špedicije i sl.) |
| Uredski, smještajni, uslužni, ugostiteljski, kulturno-zabavni | ulazni prostori i pretprostori (čekaonice): sportskih dvorana, kinodvorana, kazališta, upravnih zgrada, zdravstvenih ustanova, odvjetničkih i drugih ureda, i sl. | uređi, kuhinje, ugostiteljski objekti (hoteli, hosteli, pansioni, restorani, kafe-barovi i dr.), studentski i učenički domovi, arhivi, knjižnice, banke, pošte, obrazovne i znanstvenoistraživačke ustanove, zdravstvene ustanove i domovi za starije i nemoćne, stambene zgrade, poljoprivredne zgrade, zgrade za vjerske obrede, garaže | diskoteke, kinodvorane, gledališta dvorana i druga mjesta gdje se okuplja veliki broj ljudi; prostori za prikupljanje otpada |
| Obrtni | vrtlarije, galvanizacija, mehanička obrada metala (tokarenje, glodanje, bušenje, rezanje, štancanje i sl.), mehanička obrada kamena (klesarske radionice i sl.) | bravarske radionice, vulkanizerske radionice, prerada kože/umjetne kože i tekstila, pekare, elektroradionice, frizerski saloni, kozmetički saloni | automehaničarske radionice, stolarske radionice, tapeterske radionice, lakirnice |

Tablica 4. Broj jedinica gašenja za vatrogasne aparate stavljene u uporabu prije stupanja na snagu

| JG | Vrsta vatrogasnog aparata | |
|----|---------------------------|-----------------|
| | Prah | CO ₂ |
| 1 | 1 kg | |
| 2 | 2 kg | 3 kg |
| 3 | 3 kg | 5 kg |
| 6 | 6 kg | |
| 9 | 9 kg | |
| 12 | 12 kg | |

Tražene uvjete zadovoljavaju:

- dva vatrogasna aparata od kojih jedan ima 15 JG (može pogasiti tipska žarišta 55A i 233B), a drugi 12 JG (može pogasiti tipska žarišta 43A i 183B), ili
- tri vatrogasna aparata sa po 9 JG (mogu pogasiti tipska žarišta 27A i 144B), ili
- tri vatrogasna aparata od kojih jedan ima 15 JG (može pogasiti tipska žarišta 55A i 233B), a druga dva po 6 JG (može pogasiti tipska žarišta 21A i 113B), ili
- sve druge kombinacije vatrogasnih aparata kod kojih je zbroj JG određenih iz tablica 1. ili 4. najmanje 27.

Primjer 2. Trgovina prehramb. proizvodima površine 1000 m²

Iz Tablice 3. vidljivo je da se radi o prostoru sa srednjom požarnom opasnosti te se iz Tabli-

ce 2. za srednju požarnu opasnost i površinu od 1000 m² očitava potreban broj JG – 72 JG. Zbroj JG svih vatrogasnih aparata mora biti najmanje 72, a mogući požari su razreda A i B.

Tražene uvjete zadovoljavaju:

- pet vatrogasnih aparata koji imaju po 15 JG (mogu pogasiti tipska žarišta 55A i 233B) – ukupno 75 JG, ili
- šest vatrogasnih aparata koji imaju po 12 JG (mogu pogasiti tipska žarišta 43A i 183B) – ukupno 72 JG, ili
- osam vatrogasnih aparata koji imaju po 9 JG (mogu pogasiti tipska žarišta 27A i 144B) – ukupno 72 JG, ili
- sve druge kombinacije vatrogasnih aparata kod kojih je zbroj JG određenih iz tablica 1. ili 4. najmanje 72.

*Đurđica Pavelić, dip. Ing. kem. tehn.
MUP, Inspektorat unutarnjih poslova, Zagreb*